

KS. RYSZARD SAWICKI*

Sprawozdanie z pielgrzymki pracowników pomocy społecznej i wolontariuszy Caritas połączonej z konferencją naukową pt. „Św. Brat Albert prekursorem pomocy socjalnej w Polsce”, Wigry, 17 czerwca 2021 r.

17 czerwca 2021 r., w liturgiczne wspomnienie św. Brata Alberta, odbyła się pielgrzymka pracowników pomocy społecznej do Pokamedulskiego Klasztoru w Wigrach. Tego typu spotkanie zostało zorganizowane przez suwalski Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie już po raz piąty. W tym roku współorganizatorem wydarzenia była Caritas Diecezji Elckiej, a do pracowników pomocy społecznej dołączyli także wolontariusze posługujący na co dzień w parafialnych zespołach charytatywnych.

Diecezjalna pielgrzymka łączona była z konferencją naukową zatytułowaną „Św. Brat Albert prekursorem pomocy socjalnej w Polsce” i miała na celu popularyzację postaci i przesłania świętego, którego Papież Franciszek w ubiegłym roku ogłosił patronem pracowników pomocy społecznej w Polsce. Warto nadmienić, że decyzja ta zapadła po wniosku złożonym do władz kościelnych przez Leszka Lewocę – dyrektora MOPR w Suwałkach.

Po powitaniu uczestników pielgrzymki i konferencji naukowej przez organizatorów, miała miejsce pierwsza prelekcja, którą wygłosił dr Marek Oktaba – dyrektor zarządzający Powszechnego Uniwersytetu Nauczania Chrześcijańsko-Społecznego i kierownik Katedry Etyki w Gospodarce na tejże uczelni, teolog i architekt, specjalizujący się w etyce życia gospodarczego i teorii ładu przestrzennego, działacz społeczny zajmujący się m.in. pomocą osobom bezdomnym, współzałożyciel Towarzystwa Pomocy im. św. Brata Alberta. Słuchacze jego wykładu pt. „Św. Brat Albert prekursorem pomocy socjalnej w Polsce” zapoznali się z osobą Adama Chmielowskiego – inżyniera, wybitnego malarza, patriotę walczącego w Powstaniu Styczniowym, zakonnika, założyciela zgro-

* ks. Ryszard Sawicki – Wyższe Seminarium Duchowne Diecezji Elckiej
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-1405-7297>; e-mail: rysiekskarzyn@o2.pl

madzenia albertynów i albertynek, działacza społecznego znanego z pełnej poświęcenia pracy na rzecz biednych i bezdomnych. Jako społecznik cechował się środowiskowym podejściem do pomagania najbardziej potrzebującym, nowatorską formułą organizacji i nastawieniem na zmianę społeczną. Wyprzedzając swoją epokę wykorzystywał on narzędzia i instrumenty, które do dnia dzisiejszego stanowią podstawę pracy pracowników socjalnych. Wspomnieć należy chociażby o diagnozie środowiska, wywiadzie środowiskowym czy spółdzielni socjalnej. „Brat Albert pracował jak pracownik socjalny. Nie pracował po to, żeby uzyskiwać pensję, tylko po to, żeby służyć i w tym dawał przykład nam wszystkim pracownikom socjalnym” – ocenił dr Marek Oktaba. Przypomniał też życiowe motto tego świętego: „Powinno się być dobrym jak chleb; powinno się być jak chleb, który dla wszystkich leży na stole, z którego każdy może kęs sobie ukroić i nakarmić się, jeśli jest głodny”. Dokonania św. Brata Alberta stanowią inspirację do podejmowania działań w kierunku pomocy najbardziej potrzebującym i wykluczonym z różnych powodów.

Po wykładzie dra Marka Oktaby w programie pielgrzymki była Msza św., której towarzyszył śpiew Suwalskiego Chóru PRIMO pod dyrekcją dra Ignacego Ołowia. Eucharystii przewodniczył bp dr Adrian Galbas SAC. Nawiązując do spotkania Chrystusa z pewnym człowiekiem pragnącym „osiągnąć życie wieczne”, biskup pomocniczy diecezji ełckiej w homilii zwrócił uwagę na niebezpieczeństwo stawania się niewolnikiem pieniądza. Jako owoc wewnętrznej wolności ukazał św. Brata Alberta, który pozostawił wszystko, „aby iść za Chrystusem, widząc Go w biednych, bezdomnych, chorych, pokopanych przez życie”. Hierarcha podkreślił, że pomoc społeczna powinna być „pomocą człowiekowi, z którym najpierw jestem, a dopiero potem, któremu coś daję”. Mówił o „pomaganiu z bliska” i wskazywał na patrona pracowników pomocy społecznej, o którym nie mówiono: „pan Albert”, „dyrektor Albert”, „szef Albert”, ale „Brat Albert”, ponieważ on dla tych, którym posługiwał, był jak brat. Nie przychodził do pracy „od-do”, nie wydawał jedynie poleceń, nie pisał instrukcji. On obok tych ludzi spał, mył ich, dla nich przygotowywał posiłki, rozdawał im chleb, przynosił lekarstwa – argumentował ks. bp Adrian Galbas SAC. Zachęcał do hojności serca, mówiąc: „Lepiej pomylić się pomagając, niż pomylić się nie pomagając”. Dziękował także za ofiarną pracę instytucjom rządowym, samorządowym i kościelnym, a szczególnie pracownikom ośrodków pomocy społecznej oraz pracownikom i wolontariuszom Caritas. Przed pasterskim błogosławieństwem biskup dokonał aktu zawierzenia pracowników pomocy społecznej wstawiennictwu ich patrona – św. Brata Alberta.

Po zakończonej modlitwie w pokamedulskim kościele pw. Niepokalanego Poczęcia NMP w Wigrach uczestnicy spotkania udali się do tzw. Dużej Galerii w Domu Królewskim, gdzie miało miejsce wręczenie honorowych odznaczeń „Primus in Agendo” pracownikom i osobom współpracującym z MOPR w Suwałkach. Wyróżnienie przyznawane jest osobom fizycznym oraz organizacjom i instytucjom za szczególne działania lub zasługi na rzecz rynku pracy,

polityki społecznej bądź rodziny. Odznaka została przyznana m.in. za uregulowanie w Suwałkach kwestii pogrzebu dzieci zmarłych przed narodzeniem. W imieniu Marleny Małąg wyróżnienia wręczył Stanisław Szwed – Sekretarz Stanu w Ministerstwie Rodziny i Polityki Społecznej. Polityk dziękował także pracownikom pomocy społecznej za ich zaangażowanie w trudnym czasie pandemii Covid-19.

Wiceminister wygłosił wykład nt. „Nowych kierunków rozwoju pomocy społecznej w Polsce”. Mówił o potrzebie pójścia „w kierunku nowej strategii dotyczącej deinstytucjonalizacji, czyli odchodzenia od dużych placówek i przechodzenia do opieki kameralnej, rodzinnej, środowiskowej”, a także „świadczaniu usług bardziej na miejscu – w domach czy rozszerzonych formułach rodzinnych domów pomocy, czyli w takim zakresie, żeby jednostki były mniejsze, dawały łatwiejszy kontakt z osobami”. Przedstawił także najważniejsze zmiany dokonane 15 kwietnia 2021 r. w nowelizacji ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r. (Dz.U. z 2020 r. poz. 1876 ze zm.). Część z nich jest odpowiedzią na postulaty podmiotów zajmujących się stosowaniem przepisów dotyczących pomocy społecznej w praktyce oraz na wnioski napływające od pracowników socjalnych, związane z koniecznością doregulowania przepisów dotyczących wykonywania przez nich zawodu. Dokonano zmian m.in. w zakresie obliczania dochodu, kierowania osób do domów pomocy społecznej, przyjęto termin obowiązywania dokonywanych co 3 lata zweryfikowanych kryteriów dochodowych od 1 stycznia każdego roku, regulacji dotyczących świadczeń pieniężnych, przyznawania usług opiekuńczych w trybie pilnym, zniesiono obowiązek odpłatności w dziennych ośrodkach wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi, ograniczono ponoszenie odpłatności przez osobę usamodzielnianą, uzupełniono przepisy o właściwości organów. W zakresie obowiązków zmodyfikowano dotychczasowy katalog zadań pracownika socjalnego oraz dodano nowe zadanie – „inicjowanie lub współuczestniczenie w działaniach profilaktycznych nakierowanych na zapobieganie lub łagodzenie problemów społecznych”.

Zdaniem wiceministra, nowelizacja ustawy o pomocy społecznej ma szansę poprawić warunki pracy i realizacji zadań przez pracowników socjalnych, a odpowiednie zastosowanie wprowadzonych przepisów może przełożyć się na większą efektywność udzielanej pomocy. Po wykładzie miała miejsce ciekawa i rzeczowa dyskusja.

Uczestnicy pielgrzymki-symposium mieli możliwość zwiedzania z przewodnikiem Pokamedulskiego Klasztoru w Wigrach, zapoznając się z jego bogatą historią i dziedzictwem duchowym. „Chodzony wykład” pt. „Codzienne życie wigierskich kamedułów i ich troski o miejscową ludność” wygłosił ks. dr Ryszard Sawicki – wicedyrektor Caritas Diecezji Ełckiej, wykładowca Wyższego Seminarium Duchownego w Ełku, autor licznych publikacji naukowych dotyczących dziejów „perły ziemi suwalskiej”, jaką jest Pokamedulski Klasztor w Wigrach. Podczas prelekcji zapoznał on słuchaczy z historią tego obiektu

związaną ze 132-letnią obecnością kamedułów – zakonu pustelniczego odznaczającego się wyjątkowo surową regułą. Wigierski klasztor miał ogromny wpływ na kształtowanie się religijnego, kulturowego i gospodarczego oblicza dzisiejszej Suwalszczyzny. Wypełniając codzienne powołanie pustelnicze, wigierscy kameduli troszczyli się o własny rozwój duchowy, nie zapominając przy tym, że w ich rozległych dobrach zamieszkiwała ludność, której należało zapewnić właściwą opiekę duszpasterską. Kameduli ufundowali także dwa przytułki dla schorowanych i niedołączonych starców. Jeden z nich znajdował się w Suwałkach, a drugi w Wigrach. W pewnym sensie można ich zatem uznać także za pionierów pomocy społecznej na Suwalszczyźnie.

Pielgrzymka i konferencja naukowa z pewnością wpłyną na podniesienie kompetencji pracowników pomocy społecznej w zakresie służby drugiemu człowiekowi. W dzisiejszych trudnych czasach środowisko to potrzebuje przesłania i wartości towarzyszących życiu ich patrona, który stanowi niejako drogowskaz w trudnej i jakże odpowiedzialnej pracy w pomaganiu bliźnim. Udział w pielgrzymce połączonej z sympozjum był doskonałą okazją do integracji środowiska pracowników społecznych i wolontariuszy Parafialnych Zespołów Caritas, wymiany doświadczeń, promowania dobrych praktyk, a tym samym do doskonalenia swojej pracy.

Wydarzenie to zostało objęte honorowym patronatem Biskupa Pomocniczego Diecezji Ełckiej, Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej oraz Marszałka Województwa Podlaskiego.